

ŞEKER AHMET PAŞA

Prof. Dr. Ayla ERSOY

1949 yılında Yozgat'ta doğdu. 1965 yılında Salihli Lisesi'nden mezun oldu. 1971 yılında İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümünü bitirdi. 1972-1975 yılları arasında İstanbul Özel Marmara Koleji'nde Sanat Tarihi öğretmenliği yaptı. 1975-1976 yıllarında Adapazarı Ali Dümen Lisesi'nde çalıştı. 1976-1978 yıllarında İstanbul Orhangazi Lisesi'nde görev yaptı. 1978-1980 yıllarında İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü'nde çalıştı. 1980-1982 yıllarında İstanbul Atatürk Yüksek Öğretmen Okulunda çalıştı. 1982 yılında Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Bölümünde öğretim görevlisi oldu. 1983 yılında "Sanat Kavramlarına Giriş" adlı ilk kitabını yayınladı. 1985 yılında "İstanbul" daki Sekiz Destekli Camilerimizin Gelişimi" konulu teziyle Doktora ünvanı aldı. 1986 yılında M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi bölümünde Sanat Tarihi bilim dalında Yardımcı Doçentliğe atandı. 1989 yılında "Türk Tezhip Sanatı" adlı kitabı yayımlandı. 1990 yılında "İstanbul'daki Altı ve Sekiz Destekli Camilerimizin Gelişimi" adlı kitabı yayımlandı. 1992 yılında M.Ü. Atatürk eğitim Fakültesi, Resim-İş Eğitimi Bölüm Başkan Yardımcılığına atandı. 1993 yılında "XV. yüzyıl Osmanlı Ağaç işçiliği" adlı kitabı yayımlandı. 1993 yılında Sanat Tarihi bilim dalında Doçent oldu. 1998 yılında "Günümüz Türk Resim Sanatı (1950'den 2000'e)" adlı kitabı yayımlandı. 1982-2000 yılları arasında çeşitli sanat dergilerinde makale, eleştiri, söyleşi türünde günümüz Türk sanatı üzerine yazılar yayınladı. Bir çok sanatçı ve sergi kataloglarına sanatçıların üslubu, yapıtları ve sergilerle ilgili yazılar yazdı. 1998 yılında Cumhuriyetimizin 75. yılı kutlama programları içinde "Ardahan'dan Edirne'ye Kültür ve Sanat Etkinliği" projesini arkadaşları ile birlikte gerçekleştirdi. 1999 yılında Who's Who in Turkey (Günümüz Türkiyesinde kim kimdir) büyük biyografi Ansiklopedisi'nde yer aldı 2000 yılında Profesör oldu. 2001 yılında Resim-İş eğitimi anabilim dalı başkanı seçildi. 2002 yılında M.Ü. Türiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Sanabilim dalı başkanlığına atandı.

XVIII. yüzyılın başından itibaren Osmanlı devletinin yüzünü Avrupa'ya dönmesiyle başlayan ve sosyal bilimcilerin "Batılılaşma" dedikleri dönemde Osmanlı devlet adamları, devleti düzene koyma amacıyla bir takım yeni tedbirler almaya ve uygulamaya başlamışlardır. Batı ile Osmanlı arasındaki güçler dengesindeki bozukluklar ve potansiyel fark ilk olarak savaş alanlarında ortaya çıktığından, İlk reform hareketleri de kaçınılmaz olarak askeri alanda yayılmaya başlamış, ama bunun da yeterli olmadığı anlaşılınca eğitimden maliyeye, kültürden idari yapıya dek reform alanları genişletilmiştir. 1773 de açılan mühendishane-i Bahri Hümayun, 1796 da açılan Mühendishane-i Berri Hümayun, 1827 de Mekteb-i Tıbbiye ve 1834 de Mekteb-i Harbiye gibi önce sivil sonra da askeri okullardaki yeniden yapılanma ve müfredat programlarındaki değişiklikler ve bu arada askeri okullara konan resim dersleri Türkiye'de batılı anlamda Türk resminin temellerini oluşturan en önemli etkenlerden birisi olmuştur.

Türk toplumunda ilk esen Batılılaşma rüzgarları 18. yüzyılın başından itibaren görülürse de net ve kesin belirlenebilen başlangıç Tanzimat'ın ilanıdır (3.11.1839). Tanzimatla birlikte reformlar bir anlamda resmîyette kazanmıştır. Bu yenilik ve reform çabaları 11. Mahmut (1808-1839) dan sonra tahta çıkan Abdülmecid (1839-1861) ve onun kardeşi Abdülaziz döneminde (1861 -1876) da artarak ve toplumu derinden etkileyecek boyutlara ulaşarak devam etmiştir. 1826 da ilk kez Avrupa'ya eğitime gönderilen Türk tıp öğrencileri nasıl bir anlamda modern tıbbın Türkiye'deki ilk öncüleri ise, Sultan Abdülmecid ve Abdülaziz döneminde yurt dışına resim eğitimine gönderilen öğrenciler de Türk resim sanatı tarihi içinde aynı görevi üstlenmişlerdir.⁽¹⁾

Resim sanatımızın erken dönemi sayılan 19. yüzyılın ikinci yarısında Mühendishane, Tıbbiye ve Harbiye'den sonra yeni açılan okullarında Türk resmine önemli katkıları olmuştur.

Başlangıçta Mühendishane ve Harbiyeden yetişen bir kısım ressamın yetişmesi ve bunların Avrupa'da resim eğitimlerini pekiştirmeleri 19. yüzyıldan başlayarak 21.

Resim 1; Şeker Ahmet Paşa'nın kendi portresi

yüzyıla uzanan dönemde çağdaş Türk resim sanatının oluşumunu sağlamıştır. Türk resim tarihine "Asker Ressamlar" olarak geçen bu grubu oluşturan bu sanatçıların yapıtlarında kullandıkları tekniklerde, anlatım özelliklerinde, konu seçimlerinde ortak bir duyarlılığın izlerini bulmak mümkündür.

Resimleri sultanın ilgisini çeken ve ilk yurt dışına gönderilen ressamlardan birisi de Ferik İbrahim Paşa, Hüsnü Yusuf, Osman Nuri Paşa'nın yanı sıra Şeker Ahmet Ali Paşadır.⁽²⁾ 1841 yılında Üsküdar'da doğmuş olan Şeker Ahmet Paşa, Ali Efendi'nin oğludur. 1846 da beş yaşında Üsküdar'da ilk okula başlamış, 1855 de 14 yaşında iken bir sınavdan geçerek Tıbbiye mektebine girmiş, sınıflarını pekiyi derece ile geçerek 4 sene sonra henüz öğrenci iken resme karşı gösterdiği üstün yeteneği anlaşılınca 18 yaşında öğrencisi olduğu Tıbbiye mektebinin resim öğretmenliği yardımcılığına tayin edilmiştir. Ürettiği yapıtları ile resim sanatına karşı özel ilgisi olan, pehlivanları sevdiği kadar güzel sanatları da çok seven ve koruyan Sultan Abdülaziz'in dikkatini çeken Şeker Ahmet Paşa 1864 yılında padişah tarafından Paris'e gönderilmiştir. Yaver sınıfından genç subaylardan oluşan bir grup ressam adlarının sonlarına "Kulları" sözcüğünü ekleyerek

(1) Seyfi Başkan, **Tanzimattan Cumhuriyet'e Türkiye'de Resim**, Ankara, 1990, s. 41

(2) Kıymet Giray, "İlk Türk Ressamları" **Théma Larousse Tematik Ans.** İstanbul, 1993, s-330

Resim 2; Tepe Üzerinde Kale

Resim 3; Talim Yapan Erler

imzaladıkları yapıtlarını padişaha sunmakta ve hükümdarın gözüne çarpmayı başarabilenler bir şekilde padişah tarafından ödüllendirilmekteydiler. Genç sanatçı subaylardan Tıbbiye İdadisi resim öğretmen yardımcısı Ahmet Ali efendi ile Mekteb-i Harbiye mezunu Süleyman Seyyit efendi de bu sayede Sultan Abdülaziz tarafından Paris'e resim öğrenimine gönderilmişlerdir. İki sanatçı hemen hemen aynı yıllarda Paris'te kurulmuş olan Mekteb-i Osmani'de öğrenim görmüşlerdir. Mekteb-i Osmani Paris'e öğrenim için gönderilen askeri idadi mezunu gençlerin dersleri izleyebilecek bir düzeye getirilmeleri ve disiplin altında tutulmaları için, öğretim kurulunun çoğu Fransızlardan oluşan orta dereceli bir okul olarak 1857de kurulmuş, ondört yıl sonra 1864 de kapatılmıştır.⁽³⁾

Paris'te önce Gustave Boulanger'nin daha sonra da Paris Güzel Sanatlar Akademisi hocalarından Leon Gérôme'un öğrencisi olan Ahmet Ali Renoir ile aynı yaşta, Cezanne'dan iki yaş daha küçük bir delikanlı olarak Paris'te sanatın en hareketli bir döneminde bulunmuş, bir yanda Neo- Klasik akım, diğer yanda Romantizm'in yeni görüşleri sanat dünyasını sarsmaya başlamış, Courbet'nin, Corot'nun, Daumier'nin en parlak devrine rastlamıştır. Cezanne ise kısa bir süre sonra Kübizm'i hazırlayan fikirlerini ortaya atacaktır. Türkiye'de o tarihlerde genç sanatçılara yol gösterecek ne bir sanatçı ne de bir sanat kuramcısı vardır. Batı'nın

yeni sanat hareketlerini değil, eski sanatını anlatan, açıklayan, inceleyen yazılara bile rastlanmaz. Türkiye'de esaslı bir sanat görüş ve düşüncesine varamadan Paris'e giden bir gencin bu karışık sanat ortamında yolunu seçmesi hiç de kolay değildir. Nitekim Ahmet Ali efendi de ilerici sanat hareketleri yerine devrini kapamış olan sanat hareketlerine ilgi göstermiştir.⁽⁴⁾

Boulanger ve Gérôme'un da doğu giysi ve adetlerini konu olarak ele almış olmaları Ahmet Ali efendi'nin ilgisini çekmiş olabilir. Şeker Ahmet Paşa Fransa'da kaldığı 8 yıl içinde bir tarafta son klasiklerin, diğer yanda yeni bir akımın en güçlü sanatçılarından yaşadığı bir havayı tenefüs etmiş olduğu halde, bu kuvvetli akımlardan habersiz kalmış gibidir. O akademik bir anlayış içinde güçlü sezgi yeteneği ve doğaya olan sonsuz tutkusu, temiz, dürüst kişiliğiyle çalışmalarını sürdürmüştür. 1867 de Paris'te açılan uluslararası sergideki Türk pavyonuna konulmak üzere Sultan Abdülaziz'in karakalem bir portresini yapmıştır. Portre serginin açılışına gelen Sultan'ın ilgisini çekmiş, sanatçı Paris'teki öğrenimini tamamladıktan sonra yurda dönerken 3 ay Roma'da kalmasına izin verilerek ödüllendirilmiştir. 1870 de yurda döndüğünde Yüzbaşı rütbesi ile Harbiye İdadisinde ve Tıbbiye mektebinde resim Öğretmeni olmuş, yine aynı yıllarda Bayezid, Zeyrek, Kaptan İbrahim Paşa Rüstiye mekteplerinde ve Sultanahmet Sanat Mektebinde de resim öğretmenliği yapmıştır. Bu görevleri ile çocuklara sanat zevkini aşılama çabasına çalışmış, dolaylı olarak aileler üzerinde de etkili olarak resim sanatının tanıtılmasına çalışmıştır.

Aynı yıl yaverliğe de atanmış, iki sene sonra rütbesi Binbaşılığa yükseltilmiştir.⁽⁵⁾ Ahmet Ali Paşa 1877 de dördüncü rütbeden Osmanî nişan ile, 1878 de kaymakamlık rütbesi ile taltif edilmiş, 1880 de Miralay olmuş, 1883 de ikinci ve 1884 de üçüncü rütbeden Mecidiye nişanı almış, 1884 de Miralığa (Tuğgeneral) terfi ederek altın ve gümüş imtiyaz madalyası ile ödüllendirilmiş, 1885 de ikinci rütbeden Osmanlı nişanı almış, 1886 da da iftihar ve Sanayi nefise madalyaları ile ödüllendirilmiştir. 1890 da Ferik (Tümgeneral) olmuş, 1891 birinci rütbeden Mecidiye ve 1892 de Midilli'de kayaya oturmuş olan

(3)- Günsel Renda- Turan Erol, **Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi**, İstanbul, 1980, Cilt 1, s.1144

(4) Cemal Tollu, "Şeker Ahmet Paşa" **Büyük ressamlar Ansiklopedisi**, Ankara, 1964, s.3

(5) Pertev Boyar, **Asker Resamları**, Ankara, 1948, s.39

"Farederik Şarlı" adındaki Alman zırhlısının tahlisiye işini üstlenerek yüzdürmeyi başarmış ve tahlisiye madalyası almıştır. 1896 yılında " Misafirini ecnebiye teşrifatçısı" ünvanını ve memuriyeti olarak 1907 de ölümüne dek bu görevde kalmıştır.

Ahmet Ali Paşa ikişer üçer yıl ara ile askeri rütbelere almış, göğsü birbaştan bir başa çeşitli madalya ve nişanlarla dolmuş olmasına karşın bu rütbe ve nişanları bir asker olarak savaşlarda değil, atölyesinde yarattığı yapıtları ve mütevazı fırçası ile kazanmıştır. Bu da o dönemde devletin basında bulunan padişahların sanata ve sanatçıya verdiği değerlerin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Şeker Ahmet Paşa görevinin ağırlığı dolayısıyla açık havaya çıkıp peyzaj çalışmamış, Mercan'daki konağında geniş atölyesinde ve ancak tatil günleri büyük tuvaller üzerine natürmort resimler yapmaya çalışmıştır. Özellikle meyva tabakları resimlemeyi çok sevmiş, hasretini çektiği yeşil ormanları da bu atölyesinde yapmaya mecbur olmuştur. Ağır, sabırlı, bilinçli çalışmalarıyla çok olgun ve uyumlu yapıtlar üretebilmiştir.

Ahmet Ali Paşa son derece sevimli, hoş sohbet ve ılımlı bir insandır. Yaradılışının ona verdiği bu özelliklerle arkadaşlarının sevgisini kazanmıştır.

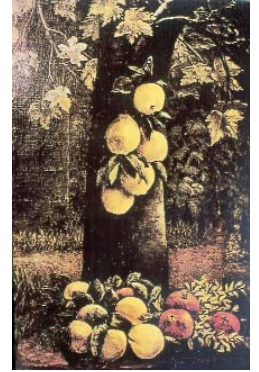
"Şeker" lakabı da bu hoşgörülü yumuşak huyundan dolayı verilmiştir. Paşanın bu lakabını bilen sadrazam Yusuf İzzettin efendi bir gün Sultan Abdülaziz "Yaver Ahmed'i çağırın " dediği zaman, bu emri alan kişi tereddüt ede-

rek Yusuf İzzeddin efendiye bakmış, o da boş bulunup " Şeker Ahmet'i" diye vurgulayınca padişah kahkahalarla gülmeye başlar ve o günden sonra bu lakabı her tarafa yayılır.⁽⁶⁾

Şeker Ahmet Paşa'nın saraya yaver olması Avrupa'nın tanınmış ressamlarından saraya resimler satın alınmasına sebep olmuştur. Padişahı bu konuda etkileyerek yönlendirmiş ve bu görevi yüklenmiştir. Gérôme'la mektuplaşarak o zamanın tanınmış tablo tüccarlarından Goupile aracılığı ile tablolar sağlanmış ve sarayın uygun görülen yerlerine Şeker Ahmet Paşa kendi elleri ile asmıştır. O zaman saraya giren yapıtlar; Adolphe İvon, Leon Gérôme, Gustave Boulanger, Washington, Von Marcke, Huguet, Harpignies, Daubigny ve Schereyer⁽⁷⁾ gibi dönemin Fransız sanatçıları idi. Oysa o tarihlerde Delacroix'dan İngres'den ve diğer büyük sanatçılardan da yapıtlar alınabilirdi. Yukarıda açıklamaya çalıştığım gibi daha çok kendi görüşüne uygun olanlardan tercih etmiş olması bu gün dünyaca ünlü sanatçılara ait bir koleksiyon veya müzeye sahip olma şansımızı önlemiştir.

Şeker Ahmet Paşa'nın önemli bir hizmeti de Türkiye'de ilk resim sergisini açmış olmasıdır. Paris'deki resim eğitimini bitirerek dönen sanatçı İstanbul Sultanahmet Sanat

Resim 4, 5; Natürmort
Resim 6; Ayvalı Natürmort

(6) Nüzhet İslimyeli, **Asker Ressamlar**, Ankara, 1965, s. 38

(7)Ahmet Kamil Gören, **Türk Resim Sanatında Şişli Atölyesi ve Viyana Sergisi**, İstanbul, 1997, s.34

Resim 7; Natürmort
Resim 8; Çiçekli Natürmort (Sabancı Koleksiyonu)

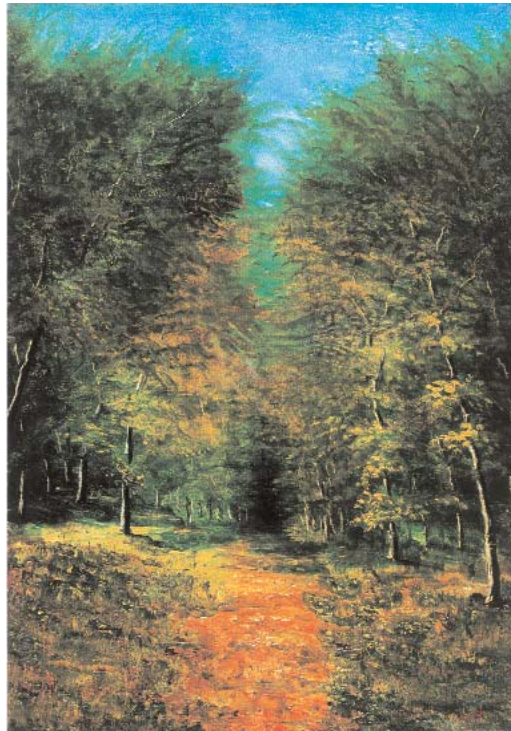
Resim 9; Orman

Okulu'nda 1871 de ki duyurulduğundan tam iki yıl sonra 27 Nisan 1873 de ilk resim sergisini açmıştır. Sergide yer alan Türk ressam- lar İçinde Şeker Ahmet Paşa ve onun öğrencileri olan Mesud Bey, Said Bey, Naim Bey, Yusuf Bahaeddin Bey ve Ahmed Bey yer alırken, yabancı sanatçılar içinde Guillemet ve eşi Mekteb-i Sultani resim öğretmeni Francois Claude Hayette Acquereri'nin adlarını sayabiliriz. Bu serginin etkisi büyük olmuş, halkın resme karşı ilgisi uyanmış ve bir resim piyasası oluşmuştur. Şeker Ahmet Paşa bu sergiyi topluma benimsetebilmek için çok çaba har-

camış, sergi ile ilgili gazete haberlerinde serginin Sadrazam ve Maarif Nazırı' nin himayesi altında bulunduğunu belirterek ilgi toplamaya çalışmıştır. Sergiden sonra bazı dükkanlarda resim satılmakta olduğu duyurularak ilk resim piyasa hareketinin başlamasına da yol açılmıştır. Bu serginin gördüğü ilgi- den güç alan Şeker Ahmet Paşa yine bir hazırlık ve çağrı aşamasından sonra 1 Temmuz 1875 de ikinci serginin Darülfünun'da açılmasını sağlamıştır. Bu ikinci sergiye çok sayıda batılı, Levanten ve azınlık sanatçının

(8) Sezer Tansuğ, **Çağdaş Türk sanatı**, İstanbul, 1986, s.92

(9) Adnan Turani, **Türk Resim sanatı 19. yüzyıldan Günümüze**, İstanbul, 1989, s. 56

Resim 10; Orman (Sabancı Koleksiyonu)

yansıra Şeker Ahmet Paşa, Ahmet Bedri, Halil Paşa, Osman Hamdi ve Nuri Beyler de Türk sanatçıları olarak katılmışlardır.⁽⁸⁾ Sami Yetik bu sergiden söz eder; " Şeker Ahmet Paşa'yı sanatında şekerleştiren, dimağlarda ruhlarda tatlı bir hatıra bırakan en güzel eseri 1873 de İstanbul'da ilk Türk resim sergisini tertip edilmiştir." Der.

Bu açılan sergiler bir güzel sanatlar mektebi açılması gerektiği fikrini doğurmuştur. Gerçi 1874 de Fransız ressam Guillemet Beyoğlu'nda özel bir resim okulu açmıştır ki üç yıl eğitim verdikten sonra kapanmıştır. 1883 de Sanayi-i Nefise Mekteb-i Alisi adı ile ilk kez Osman Hamdi'nin müdürlüğünü yaptığı okul II. Abdülhamid zamanında açılmıştır. Bu okulun açılışında da Şeker Ahmet Paşa 'nın Osman Hamdi'ye çok yardım ettiği ve önemli rolü olduğu anlaşılmaktadır.

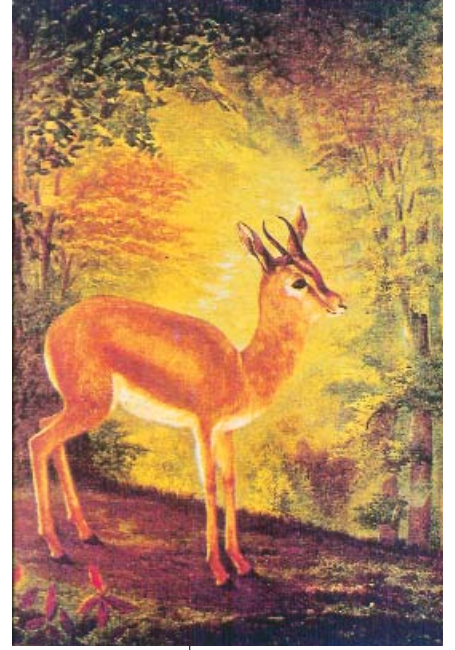
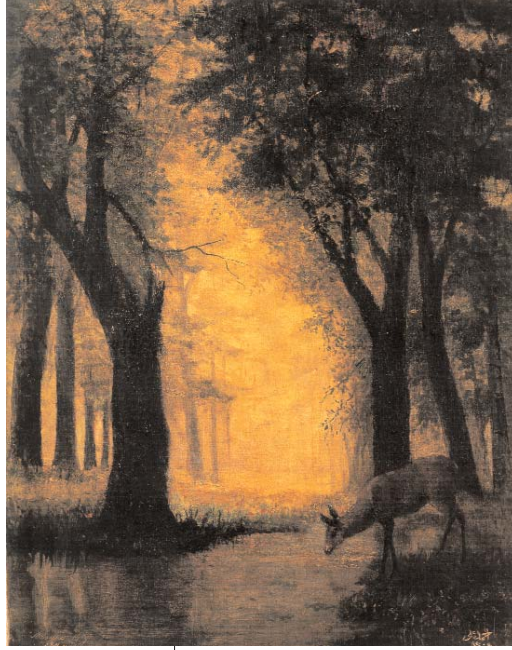
Halkın çoğunluğu bu sergilere ilgisiz kalmış olmakla birlikte , dönemin padişahı bu gayretlerin değerini takdir ederek, sanatçının rütbesini o yıl Kolağalığına (Kidemli yüzbaşı) yükseltmiş ve Sultan Abdülaziz'in yaverliğine atamıştır. Şeker Ahmet Paşa ve o dönemin Türk sanatçıları Avrupalı ve azınlık ustaların saray ve köşklerin duvarlarına ezbere yaptıkları romantik, duygusal ve kişiliksiz çoğaltılmış manzara örneklerinden sonra doğa karşısında yapılan esgizlere dayanan daha gerçekçi bir resme yönelmişlerdir.⁽⁹⁾

Şeker Ahmet Paşa Türk resminin gerçekçi ressamlarından. Renk zenginliği ve gördüğünü doğadaki gerçekliği ile verme kaygısı onu bir tür doğayı şiirsel anlatıma yöneltmiştir. Teknik yetkinliğine karşın, insan figüründen kaçınarak daha çok manzara ve natürmort konularına ağırlık vermiştir. Onun bütün yapıtlarında Ahmet Muhip Dranas'ın belirttiği gibi; "herşeyden önce çok sıkı, uzun ve sabırlı bir çalışmanın soy- luluğu vardır."

İşçilik ve emek onun yapıtlarını zenginleştiren ve yetkinleştiren bir etken olarak görülmektedir. Duyguyu, plastik bütünlüğü ve kütle etkisini birleştirmeyi başarmış ama nesnel katılıktan uzak, klasik, içtenlikli, doğaya saygılı, ayrıntıcı bir üslubun temsilcisi olmuştur. Avrupa'ya gitmeden önce yaptığı "Tepe Üzerinde Kale" ile " Talim Yapan Er-

ler" adlı yapıtlarında çok naif bir anlayış göze çarpmaktadır. Minyatür geleneğini anımsatan ama onunla bir ilgisi olmayan doğuştan ressam bir sanatçının öznel yaratıları saf, çocuksu ve içtenlikli resimlerdir. "Talim Yapan Erler" ise yalın bir anlatımla kararmaya başlayan bir gökyüzünün altında toprak bir yolun ikiye böldüğü yassı bir tepe, ön planda beyaz iki çadır ve lekesele etki veren belli belirsiz insan ve hayvan figürleri, arka planda mavi ve gri renk nüansları ile gözü derinlere çeken gökyüzü, izleyeni yakalayan içine çeken bir sonsuzluk duygusunu tüm sadeliği içinde vermektedir. Yumuşak fırça vuruşları ile valörcü bir ressamın yaratısı olarak belirmekte.

Şeker Ahmet Paşa'nın çok sevdiği natürmortları ışık gölge etkisiyle klasik ve realist bir anlayışla şekillendirilmiştir. Rahat ve sakin bir ışığın kavradığı nesnelere ve meyvalar, sanatçı yeteneğinin verdiği bir kolaylıkla şekillenmekte, taze renklerle boyanmaktadır. Natürmortlarındaki pürüzsüz düzgün yüzeyler yaratma etkisine karşı manzaralarında özellikle "Orman" adlı yapıtında dalların ve yaprakların formunu belirtmekte, yapraklardaki ışık pırıltılarını değerlendirmekte ve yer yer şiddetlendirmektedir. Bu tür resimlerinde hayran olduğu Courbet ve Corot'nun tekniğini kabul etmiş görünmektedir. Ancak Barbizon ressamı çoktan açık havaya çıkararak manzara resimleri yaparken. Şeker Ahmet Paşa atölyesinde kapalı mekanda "Karaca", "oduncu veya eşekli köylü" resimlerini üretmiştir. Kalın boya tabakalarını spatula ile uyguladığı anlaşılmaktadır.⁽¹⁰⁾ Özellikle "Koru, Erenköy'den görünüm" adlı yapıtlarında görüldüğü gibi. "Oduncu" adlı yapıtında görülen odun yüklü eşek ile ardındaki köylünün ağaçlarla orantılandırıldığında oldukça küçük olduğu ve perspektif kurallarına pek uygun olmayan bir yöntemle kalın gövdeli ağaçlar arasındaki bu küçük figürler, ağaçların ihtişamını ve ormanın ses-

Resim 11; Ormanda Karaca (Sabancı Koleksiyonu)

Resim 12; Karaca

sizliğini daha güçlü bir şekilde ifade etme isteği ile yapılmış olabileceği gibi, hala figüre çok sıcak bakılmayışının da izlerini yansıtmaktadır. "Karaca" adlı çalışmasında ise sanatçı nesnel gerçekliğe en ince ayrıntısına dek bağlı kalmaktadır. Sanki karaca sanatçıya durup poz vermiş gibidir. Renklerdeki uyum, kompozisyonlardaki doğruluk da buna hak verdirmektedir.⁽¹¹⁾

Şeker Ahmet Paşa 5 Mayıs 1907 Cumartesi günü saat 6 sıralarında Mercan'daki konağından çıkarak çarşıya gideceği sırada Mahmutpaşa başında But Efendi hanının yukarısında tarakçılar önünde kehribarcı Bosnalı Osman Bey'in dükkanında birden fenalaşarak biraz su istemiş ve bir iki yudum su içtikten sonra kalp krizinden 66 yaşında ölmüştür.⁽¹²⁾ Ertesi gün konağından ikinci vakti Eyüp'de Hazreti Halit'de cenaze namazı kılındıktan sonra Sokullu Mehmet Paşa Türbesi civarına defnolunmuştur.

Resim 13; Eşekli Köylü

(10) Sezer Tansug, "Ahmed Paşa (Şeker)" **Eczacıbaşı sanat ansiklopedisi**, İstanbul.1997, Cilt1, s.33

(11) Zahir Güvemli, **Resim Sanatı ve Türk Resmî**, İstanbul, 1987, s.46

(12) Perteve Boyar, **a.g.e.** s.40